

Udział społeczeństwa w procesie planistycznym

Anna Stelmaszyk – Świerczyńska
Urząd Morski w Gdyni

Magdalena Matczak
Instytut Morski w Gdańsku

III Bałtycki Okrągły Stół
Warszawa, 18.11.2014r.

Przystąpienie do procesu planistycznego

14 listopada 2013r. – podpisanie porozumienia pomiędzy Dyrektorami Urzędów Morskich w Szczecinie, Słupsku i Gdyni w sprawie współpracy przy sporządzaniu:

- Opracowania studium uwarunkowań do planu
- Planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich

Zgodnie z treścią porozumienia Dyrektorzy Urzędów Morskich sporządzą **jeden spójny projekt planu** zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich w części odnoszącej się do wyłącznej strefy ekonomicznej, morza terytorialnego oraz morskich wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej.

Prace nad sporządzeniem planów koordynuje **Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni.**

Przystąpienie do procesu planistycznego

15 listopad 2013r. – publikacja
Obwieszczenia Dyrektorów
Urzędów Morskich o przystąpieniu
do procesu planistycznego,
składającego się z 2 etapów:

- opracowanie studium uwarunkowań do planu
- opracowanie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Polskich Obszarów Morskich

OBWIESZCZENIE DYREKTORÓW URZĘDÓW MORSKICH z dnia 15 listopada 2013 r.

Na podstawie art. 37b ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2013r., poz. 934 z późn. zm.) oraz art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.),

Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni,
Dyrektor Urzędu Morskiego w Słupsku
i Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie
podają do publicznej wiadomości
informację o przystąpieniu do procesu planistycznego,
którego celem jest sporządzenie projektu
„Planu Zagospodarowania Przestrzennego Polskich Obszarów Morskich”.

Proces planistyczny zakłada opracowanie:

- 1) „Studium uwarunkowań do planu”,
- 2) „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Polskich Obszarów Morskich”.

Przedmiotowy plan obejmować będzie polskie obszary morskie w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1991r. o obszarach morskich i administracji morskiej, tj. obszar ograniczony:
– na zachodzie - granicą z wodami morza terytorialnego i wodami wyłącznej strefy ekonomicznej RFN,
– na wschodzie - granicą z wodami morza terytorialnego i wodami wyłącznej strefy ekonomicznej Rosji,
– na północy - zewnętrzną granicą polskiej wyłącznej strefy ekonomicznej,
– na południu - granicami działek ewidencyjnych obszaru lądowego przylegających do wód morskich,
z wyłączeniem morskich wód wewnętrznych określonych w art. 4 pkt 1, 3 i 4 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich i administracji morskiej. Obszar objęty planem obrazuje rysunek opublikowany na stronach internetowych urzędów morskich.

Prace nad sporządzeniem planu będzie koordynował Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni na podstawie porozumienia Dyrektorów Urzędów Morskich z dnia 14 listopada 2013r.

Wnioski do planu mogą być składane w terminie do dnia 31 stycznia 2014 r. na adres: **Urząd Morski w Gdyni ul. Chrzanowskiego 10, 81-338 Gdynia** lub elektronicznie na adres: **planymorskie@umgdy.gov.pl**.

Wzór formularza wniosku znajduje się na stronach internetowych urzędów morskich: **www.umgdy.gov.pl; www.ums.gov.pl; www.umsi.gov.pl**.

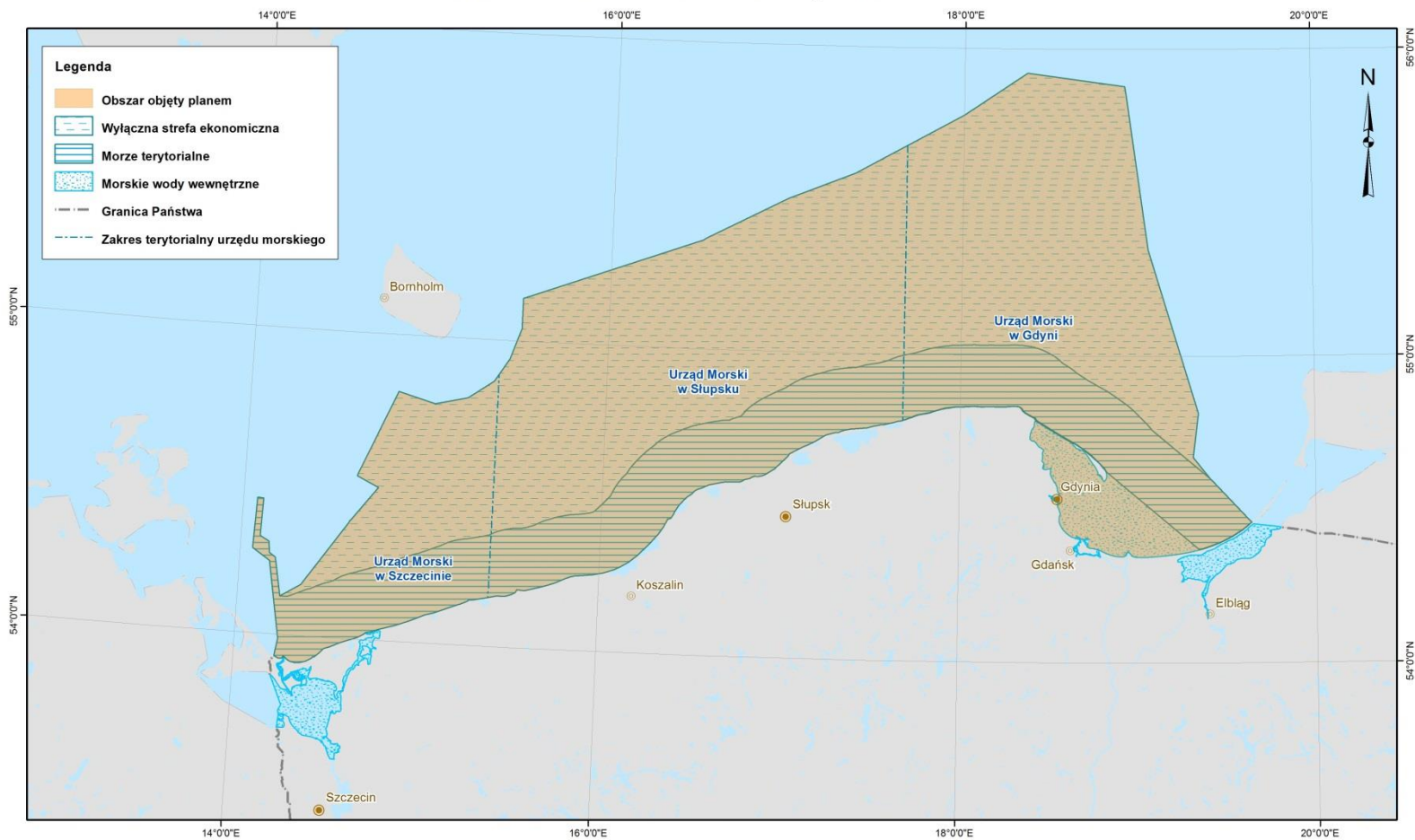
Wnioski dotyczące uwzględnienia w planie przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, po ich wstępnej akceptacji przez właściwego terytorialnie dyrektora urzędu morskiego, będą wymagały uzupełnienia o kartę informacyjną przedsięwzięcia, o której mowa w art. 3 pkt. 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni   Dyrektor Urzędu Morskiego w Słupsku   Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie
Andrzej Królikowski   **Tomasz Bobin**   **Andrzej Borowiec**

Przystąpienie do procesu planistycznego – akwen objęty projektem

OBWIESZCZENIE DYREKTORÓW URZĘDÓW MORSKICH

Obszar objęty Planem Zagospodarowania
Przestrzennego Polskich Obszarów Morskich

Układ współrzędnych: WGS-84

0 25 50 100 km

Ministerstwo Transportu,
Budownictwa i Gospodarki Morskiej

Urząd Morski w Szczecinie
Urząd Morski w Słupsku
Urząd Morski w Gdyni

Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich

- **7 marca 2014r. – podpisanie umowy** z Instytutem Morskim w Gdańsku na opracowanie studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich wraz z analizami przestrzennymi
- Planowany termin zakończenia prac nad studium – **styczeń 2015r.**

Studium nie będzie miało mocy prawnej – dopiero plan opracowany na jego podstawie

Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich

Pomimo, że brak jest formalnego wymogu konsultowania Studium, **Urzędy Morskie zapewniają szeroki udział społeczny** w procesie jego opracowywania:

- Publikacja w Gazecie Wyborczej, zamieszczenie na stronach internetowych Urzędów Morskich i ówczesnego Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej oraz **rozesłanie obwieszczenia drogą pisemną do ponad 270 interesariuszy** i poinformowanie ich o możliwości składania wniosków do planu; wpłynęły **wnioski od 75 instytucji**.
- Zorganizowanie **dwóch spotkań konsultacyjnych**:
  - 15 lipca 2014r. – 160 uczestników; prezentacja zebranych danych o obszarze morskim;
  - 25 listopada 2014r. – planowana prezentacja wstępnych zapisów do Studium; omówienie konfliktów / synergii między określonymi działalnościami na obszarach morskich itp.

Dalsze etapy prac planistycznych

- **Opracowanie projektu planu zagospodarowania w skali 1:200 000 wraz Prognozą, uzgodnionego na poziomie krajowym**
Planowany (wstępnie) termin realizacji: III kwartał 2015 – III kwartał 2017r.
- **Przeprowadzenie konsultacji transgranicznych**
Planowany (wstępnie) termin realizacji: III kwartał 2017 – III kwartał 2018r.
- **Wykonanie badań uzupełniających, wynikających ze wskazań zawartych w planie w skali 1:200 000**
- **Opracowanie planów dla zalewów, obszarów portowych i akwenów wymagających dokładniejszych planów, wskazanych w planie w skali 1:200 000**

Harmonogram prac zależy od otrzymanych środków finansowych.

Proces konsultacji planu

I. Uzyskanie wymaganych prawem uzgodnień / opinii

Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej

- Uzgodnienie projektu Planu z gminami nadmorskimi
- **Uzgodnienie** ustaleń planu, mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody danego parku narodowego z dyrektorami parku narodowego
- Uzgodnienie planu z ministrami właściwymi do spraw: środowiska, gospodarki wodnej, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, rolnictwa, rybołówstwa, transportu, wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej
(dopiero po ukończeniu prac nad projektem planu)

Proces konsultacji planu

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

- **Opinia Organu inspekcji sanitarnej oraz RDOŚ o Projekcie Planu zagospodarowania wraz z Prognozą (dopiero na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko)**

Planowana jest nowelizacja ustawy o obszarach morskich RP i administracji morskiej, która będzie precyzować organy uzgadniające i opiniujące plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.

Proces konsultacji planu

II. Konsultacje społeczne

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

Należy podawać do publicznej wiadomości informację o:

- Przystąpieniu do opracowania projektu planu,
  - Możliwości zapoznania się z dokumentacją,
  - Możliwości składania uwag i wniosków,
  - Sposobie i miejscu składania uwag i wniosków,
  - Organie właściwym do rozpoznawania uwag i wniosków,
  - Postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.
-
1. **W nowelizacji ustawy o obszarach morskich RP i administracji morskiej planuje się m.in. określenie procedury prowadzenia konsultacji społecznych.**
  2. **Planowane są 4 duże spotkania konsultacyjne dla wszystkich zainteresowanych i ok 10 mniejszych spotkań z określonymi grupami interesów (np. gminy, przedsiębiorcy, rybacy...) na etapie opracowywania planu.**

Proces konsultacji planu

III. Uzgodnienia transgraniczne

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

Zgodnie z wymogami w.w. ustawy, transponującej zapisy Konwencji z Espoo, uzgodnienia transgraniczne dotyczą tylko ochrony środowiska.

Na etapie opracowywania projektu planu zagospodarowania planuje się:

- **Formalne konsultacje z krajami, których środowisko może być narażone na skutek przyjęcia planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich (konsultacje wynikające z Konwencji z Espoo);**
- **Robocze spotkania z przedstawicielami krajów Morza Bałtyckiego, podczas których będą dyskutowane zapisy planu.**

Więcej informacji o rozpoczętym procesie planistycznym na stronie: www.umgdy.gov.pl
(zakładka „projekty” → „plany morskie”)

URZĄD MORSKI W GDYNI

Wielopoziomowy model zarządzania w planowaniu przestrzennym obszarów morskich w Regionie Morza Bałtyckiego

Podstawowe informacje

- BSR Programme 2007-2013
- Projekt flagowy SUERMB
- 09.2012 – 09.2014
- Polska, Niemcy, Szwecja, Łotwa, Litwa i Norwegia
- www.partiseapate.eu

'01 '03 '04 '05 '06 '07 '08 '09 '10 '11 '12 '14

BaltCoast

Plancoast

EastWest Window

BaltSeaPlan

PartiSeaPate

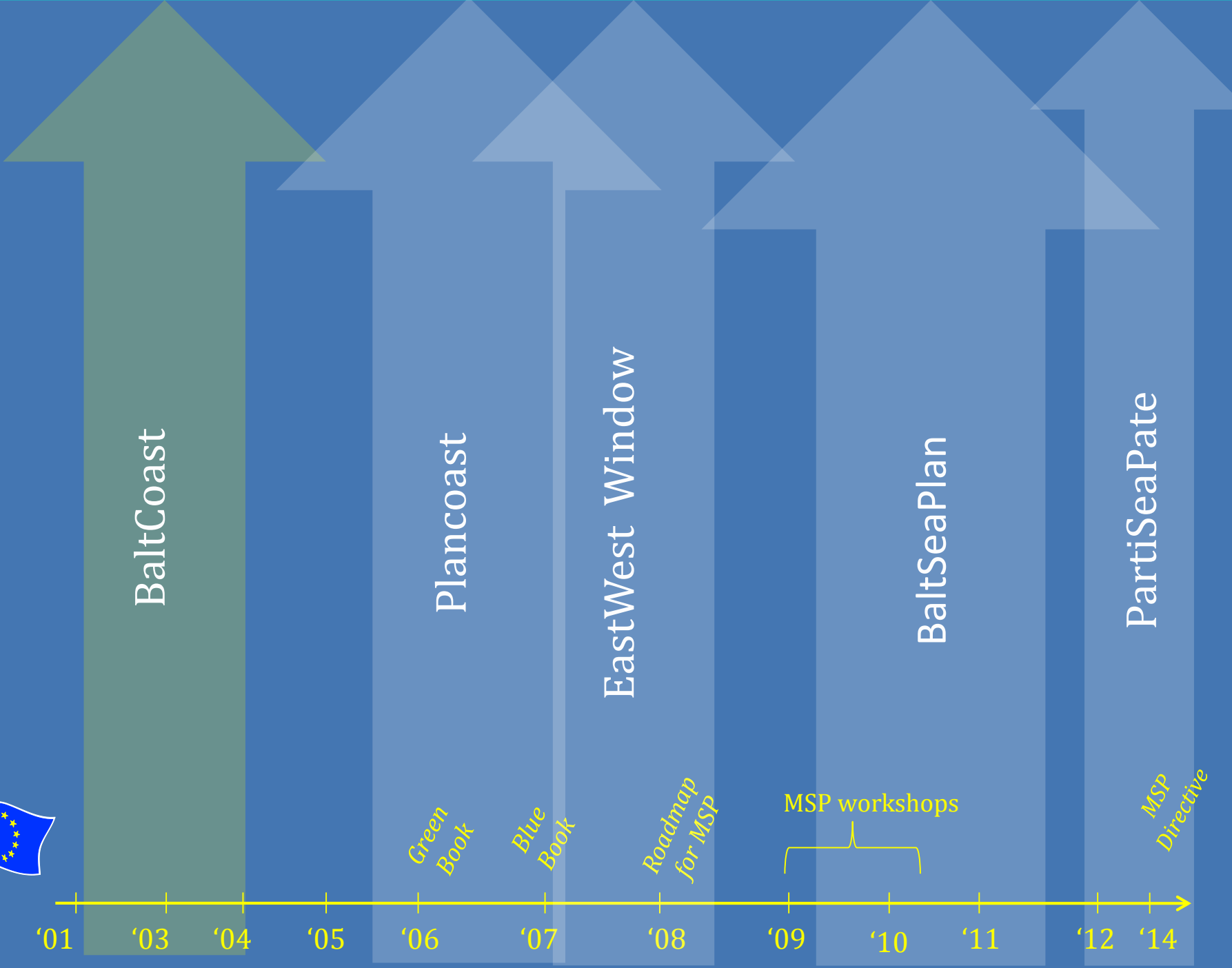
Green Book

Blue Book

Roadmap for MSP

MSP workshops

MSP Directive

Działania:

- seria warsztatów (*dialogue workshops*) poświęconych najważniejszym tematom Bałtyckim: żegluga/porty, energetyka wiatrowa, dziedzictwo kulturowe/turystyka, marikultury/nowe użytkowania, badania/ochrona środowiska, zmiany klimatu, wymiana danych
- Obszary pilotażowe (PL-SE „Middle Bank”)
- Grupy eksperckie

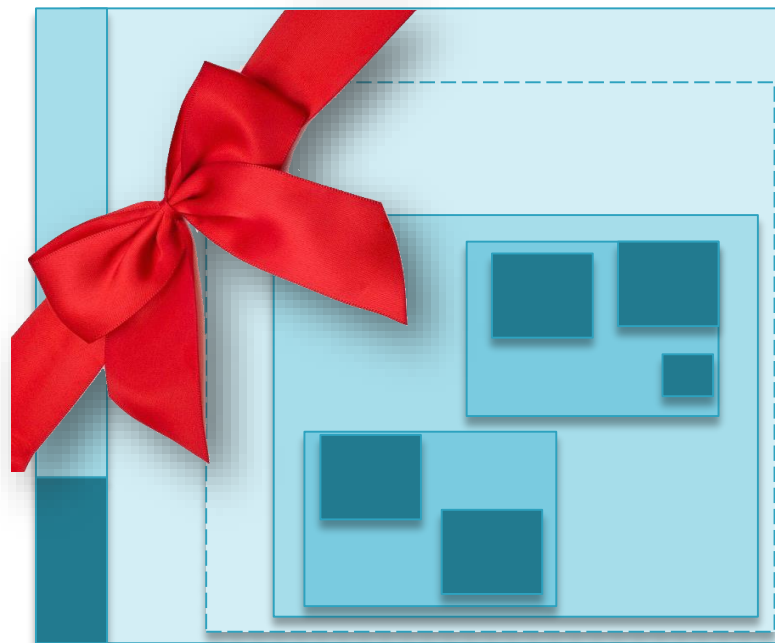
Produkty:

- Wielopoziomowy model zarządzania PPOM
- Poradnik wielopoziomowych konsultacji
- Wielopoziomowa analiza interesariuszy
- Wzrost świadomości interesariuszy i wzmocnienie dialogu
- Wzrost świadomości planistów i wzmocnienie współpracy (MSP Forum)

Partycypacja w PPOM – cel ...

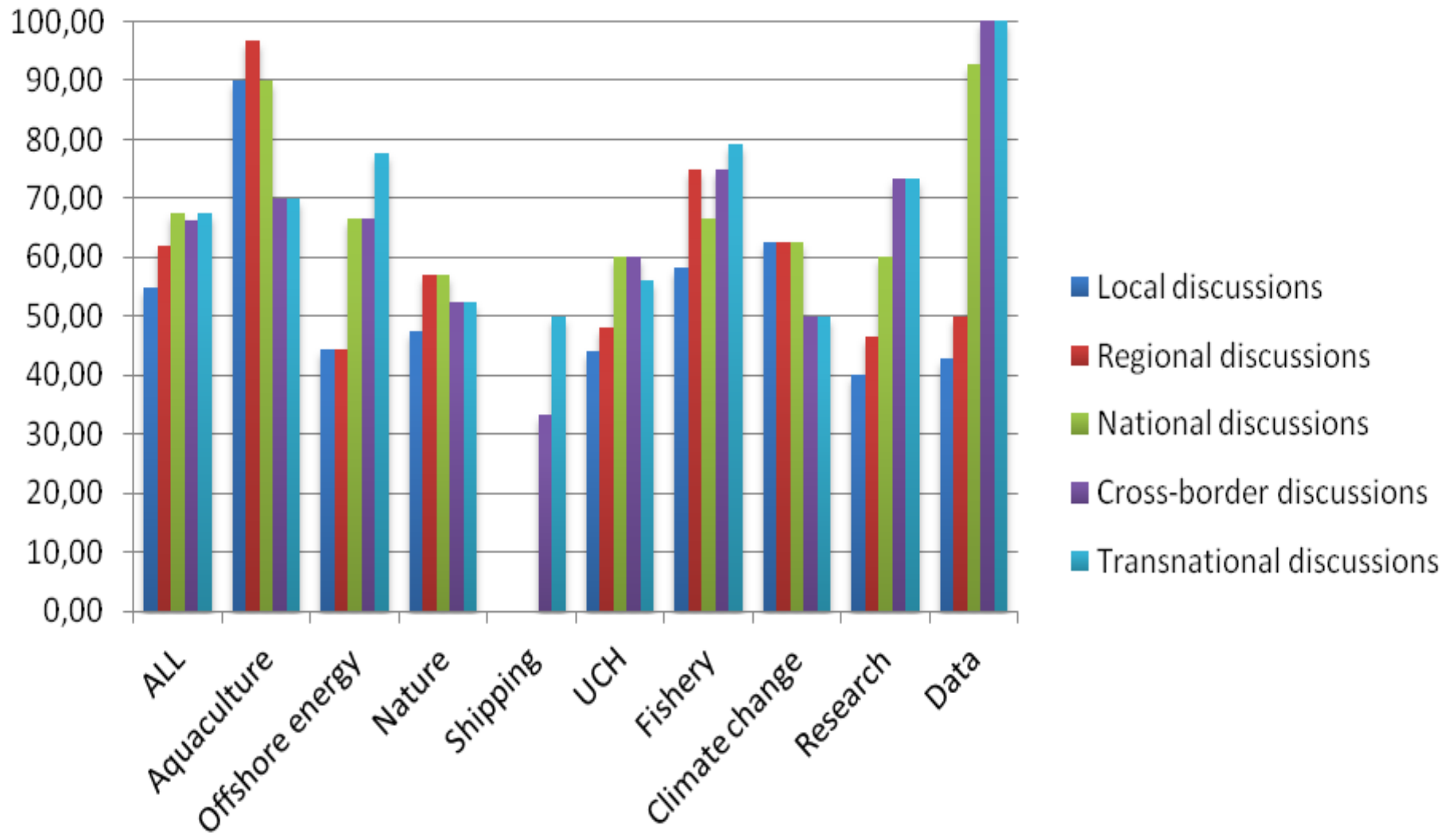
- ▶ PPOM powinno być procesem, w którym głos jest dawany wszystkim interesariuszom.
- ▶ „Puzzle 3D” – jaki poziom (bałtycki, regionalny, lokalny) reprezentują, co jest dla nich ważne, jaką mają siłę – jednym słowem analiza interesariuszy

	UE i szerzej	bałtycki	krajowy	regionalny	lokalny
rybołówstwo	DG Mare	Baltic RAC	National Associations of Fishermen	Regional Associations of Fisherman (Fisheries Local Action Groups)	Single fishermen municipalities
	European Anglers Alliance	HELCOM Fisheries and Environment Forum Fisheries Secretariat	National associations of Fish processing sector	Regional authorities	
	DG Agri	BALTFISH Forum	National Ministries		
Żegluga i porty	IMO,	BPO	Largest Port Authorities	Small port authorities	municipalities
	DG Mare,	HELCOM Maritime, EUSBSR	National Ministries and Agencies	Regional authorities	
	DG Move	PA Clean Ship	Ship owners (national)		
	ECSA				
	ICS, BIMCO WSC				
Środowisko i zmiany klimatu	DG Environment,	HELCOM	National NGOs	Regional NGOs	Local Agendas 21
	UN	Coalition Clean Baltic	National Ministries and Agencies	Regional Agendas 21	municipalities
	WWF	CBSS Advisory Group		Regional authorities	
energetyka	DG Energy	BASREC	National Associations of renewables energy producers	Regional authorities	municipalities
	DG Mare,	ENTSO-E Baltic Sea Regional Group.	National NGOs	Wind mill farms owners	
	ENTSO-E,		National Ministries and Agencies	Producers of wind mills	
	EWEA		National owners of energy grid		
			Key enterprises in energy sector		
marikultura	DG Mare		National Ministries and Agencies	Regional authorities	municipalities
	DG Agri				aquaculture enterprises
Turystyka i dziedzictwo kulturowe	UNESCO	Baltic Sea Tourism Commission	National Ministries and Agencies	Regional authorities	municipalities
		CBSS Baltic Sea Monitoring Group on Heritage Cooperation	National Maritime Museum	Regional tourism associations	marinas owners
					tourist facility owners
					local maritime museums
Badania i dane	INSPIRE Committee	Baltic University Programme	National Ministries and Agencies		
	ESPO	HELCOM	Key maritime research institutes and universities		
	ICES	BSRUN	Key research projects		
		BONUS			
		Baltic Sea Hydrographic Commission			
	Baltic Research projects				

Interest in participation in MSP discussions in the future [%]

Główne wnioski

- Podobieństwo procesów w krajach bałtyckich;
- Prawo - akty prawne dot. PPOM lub kształujące planowanie przestrzenne ogólnie;
- Administracja odpowiedzialna za proces – czasami zewnątrzni eksperci odpowiedzialni, za opracowanie planów;
- Większe zaangażowanie poziomu lokalnego i krajowego niż regionalnego (poziom lokalny – administracja, również NGO, firmy, przedsiębiorstwa);
- Konsultacje transgraniczne z zasady skupione wokół transgranicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko;
- Niemcy, Litwa i Szwecja – szersze podejście jednakże ciągle o charakterze nieformalnym;

Główne wnioski

- Szwecja – dobry przykład nowego podejścia;
- Charakter konsultacji – wielostopniowy proces zgodny z nowoczesnymi trendami – zróżnicowanie pomiędzy krajami;
- Brakuje – podnoszenia świadomości interesariuszy co do celów i zadań PPOM (w celu podniesienia jakości uczestnictwa);
- Konsultacje na poziomie bałtyckim i unijnym sporadyczne – powód – prawdopodobnie niepewność co do korzyści
- Zazwyczaj – jeśli prawo nie stanowi inaczej – konsultacje są ograniczone do minimum.

państwo	Podstawa prawna	Organizator konsultacji	Konieczność konsultowania				Inne poziomy włączone w konsultacje jako dobre praktyki	uwagi
			Poziom lokalny	Poziom regionalny	Poziom krajowy	Poziom trans-graniczny		
Estonia	-	administracja regionalna	+	+	+	Tylko SOOŚ	Trans-graniczny	Podkreślona ważność procedury środowiskowej i Estońskich „Dobrych Praktyk Zaangażowania”. Rekomendowane jest organizowanie większej ilości dyskusji i spotkań jeśli zakres planu jest znaczący dla społeczeństwa.
Łotwa	+	Ministerstwo Ochrony Środowiska i Rozwoju Regionalnego	+	+	+	+	Trans-graniczny	Główne narzędzie – spotkania publiczne. Ważnym jest dotarcie do jak najszerszego grona odbiorców rzez używanie różnych środków przekazu.
Litwa	+	Ministerstwo Środowiska	+	-	+	Tylko SOOŚ	Trans-graniczny	Konsultacje na 4 poziomach – rozpoczęcie planowania, SOOŚ, koncept planu, rozwiązania planistyczne. Oprócz tradycyjnych narzędzi sugeruje się przeprowadzanie dyskusji/spotkań z głównymi interesariuszami dot. głównych konfliktów przestrzennych.

państwo	Podstawa prawna	Organizator konsultacji					Inne poziomy włączone w konsultacje jako dobre praktyki	uwagi
			Poziom lokalny	Poziom regionalny	Poziom krajowy	Poziom trans-graniczny		
Polska	+	Administracja morska	+	-	+	Tylko SOOŚ	Trans-graniczny	Ważność SOOŚ jako głównego narzędzia konsultacji. Konsultacje Planu powinny być przeprowadzane zgodnie z zapisami prawnymi.
Niemcy - EEZ	+	Federalna agencja ds. morskich i hydrograficznych (BSH)	+	+	+	+	bałtycki, unijny	<p>Konsultacje na trzech etapach</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoczęcie procesu, SOOŚ + 1 wersja planu, druga wersja planu. <p>Zgodnie z obowiązującym prawem konsultacje mają miejsce w zaawansowanym etapie planistycznym. Brak dyskusji na wczesnym etapie, jedynie zapytanie o „interesy”</p>
Szwecja	-	Szwedzka Agencja ds. Zarządzania Obszarami	+	-	+	Tylko SOOŚ	Trans-graniczne, bałtycki	<p>Metoda pasywna – ogłoszenia w prasie i rozesełane zaproszenia na spotkania.</p> <p>Aktywna metoda</p>

Zasady efektywnego zaangażowania społeczeństwa

- Wdrażanie projektów zorientowanych na tematykę partycypacji;
- Edukacja interesariuszy co do zadań, celów i wpływu zapisów planów po wdrożeniu;
- Jasno określony cel i parametry konsultacji - przejrzystość procedur;
- Zaangażowanie szerokiego zakresu interesariuszy;
- Możliwie jak najwcześniej;
- Przejrzystość decyzji i zapisów planistycznych;
- Rozwój i wdrażanie narzędzi komunikacji;
- Jasne zasady dostarczania informacji zwrotnej.

Konsultacje trans-graniczne

Ograniczenia konsultacji:

- Konsultacje zazwyczaj mają miejsce na późnym etapie planowania lub kiedy niektóre decyzje zostały podjęte;
- Konsultacje są utrudnione jeśli kraje są na różnym etapie planowania. Procedury i harmonogram planistyczny leży w gestii krajów.
- Problemy językowe. Tłumaczenia nie są dostarczane lub są bardzo złej jakości
- Charakter planów może się różnić w zależności od kraju

Sugestie co do wzmocnienia perspektywy transgranicznej i pogłębienia konsultacji

- „planiści morscy” powinni mieć dobrą wiedzę o bałtyckich, regionalnych, krajowych trendach;
- nieoficjalne platformy współpracy pomiędzy sektorami w formie regularnych konferencji przekazujących informacje o najnowszych trendach;
- „Okrągłe stoły” w celu rozwiązywania konkretnych problemów;
- Konsultacje transgraniczne powinny mieć charakter pro-aktywny (wizyty w krajach sąsiedzkich) jak i realistyczny harmonogram;
- W przypadku konsultacji pomiędzy sektorami administracja powinna pełnić rolę neutralnego moderatora;
- Konsultacje powinny skupiać się tylko na kwestiach trans-granicznych;
- Należałoby opracować przewodnik / regulacje dot. transgranicznych konsultacji, które powinny wychodzić poza zapisy konwencji ESPOO.
- Wspólnie wypracowane kryteria lokalizacyjne

Poradnik – główna idea

- ▶ Lista pytań, które prowadzący proces powinni sobie zadawać na różnych etapach

Nie

- ▶ Gotowy przepis jak zorganizować proces.

Główne pytania

- **KTO** powinien być konsultowany (jaki poziom);
- **KIEDY** (etap procesu) powinien być konsultowany;
- w **JAKI** sposób powinien być konsultowany (patrz definicja konsultacji);
- Przy użyciu jakich narzędzi.

w kierunku skutecznych konsultacji

	EU/global	Baltic	National	Cross-border	Regional	Local
Assessment of the content						
Drawing up a vision aims and objectives						
Stocktaking						
Analyzing spatial conflicts						
Developing solutions						
Drafting a spatial plan						
Implementing spatial plan						
Evaluating the results						

Sprawdzenie zasobów

informowanie

Prośba o wkład

Prośba o opinie, reakcje

Przykładowe pytania – etap wstępny

Co powinno być zrobione	TAK	NIE
Wszyscy odpowiedni interesariusze na poziomie bałtyckim zostali rozpoznani i określono sposoby komunikacji		
Wszyscy odpowiedni interesariusze na poziomie krajowym zostali rozpoznani i określono sposoby komunikacji		
Wszyscy odpowiedni interesariusze na poziomie regionalnym zostali rozpoznani i określono sposoby komunikacji		
Wszyscy odpowiedni interesariusze na poziomie lokalnym zostali rozpoznani i określono sposoby komunikacji		
Odpowiedni interesariusze (na różnych poziomach) zostali poinformowani o rozpoczęciu procesu planistycznego (również contact-points w krajach sąsiednich)		
Przejrzone zostały ogólnie dostępne zasoby prawne na poszczególnych poziomach odnoszące się do konsultacji		
Przygotowana została strategia wielopoziomowych konsultacji		
Zapytano poziom transgraniczny czy chce, kiedy i w jaki sposób być konsultowany (umowa dzierżelmeńska)		
Zapytano poziom krajowy czy chce, kiedy i w jaki sposób być konsultowany (umowa dzierżelmeńska)		
Zapytano poziom regionalny czy chce, kiedy i w jaki sposób być konsultowany (umowa dzierżelmeńska)		
Zapytano poziom lokalny czy chce, kiedy i w jaki sposób być konsultowany (umowa dzierżelmeńska)		

Dziękuję za uwagę

Magdalena Matczak

